

Legaterne. Den anden Periode er efter min Mening fra 1867 til Dato — kunne vi sige — idet der er kommet et Moment til, som har havt megen Betydning, for saa vidt der i Kommunalloven af 1867 blev optaget Bestemmelser om, under hvilke Vilkaar der af Kommunens Kasse kan ydes Bidrag til de Fattiges Kasse. Derved henledes Opmarksomheden paa at yde Bidrag til den. Det er stet i et ikke ringe Omfang, og ganske vist er der udrettet ikke lidt med disse Midler; men det kan ikke negtes, at derved er man kommen til en Sammenblanding af to Formaal eller til en Uklarhed med Hensyn til Kassens Diemed. Jeg erkjender imidlertid, at, naar man nu skal tale om Udvikling af denne Kasse, maa man absolut tage Hensyn til det Bestaaende, til det, der historisk har udviklet sig, og jeg tror da, at, medens man i det Væsentlige maa vedligeholde Præget af Frivillighed, og dette Præg maa faae Indflydelse paa de forskjellige Bestemmelser i Lovforslaget, kan det paa den anden Side ikke lades ud af Betragtning, at man nu i en Række af Aar har virket med Midler, tilskudte af Kommunen, som jeg maa indrømme, at man mange Steder væsentlig har virket med. Jeg tror, at der maa tages Hensyn dertil og dels sikres Kassen et begrændset Tilskud og dels gives Bemyndigelse til at yde Bidrag; men skal man vedligeholde Kassens Karakter, en Karakter, som jeg mener, den bør have, tror jeg, at det netop maa ske under en Begrændsning. Man siger, at man kan ikke ved Lov paabyde frivillige Ydelser. Deri er jeg fuldstændig enig; men hvad man dog kan gjøre, og hvad man har forsøgt ved den tidligere lille Lov, er at staae en Organisation tilveie, hvorved de frivillige Ydelser kunne komme tilstede, og som kan gives Anvisning til at gjøre en rigtig Anvendelse af dem, for saa vidt man er i Stand til at staae dem tilstede. Spørgsmaalet er nu, om man kan staae dem tilstede eller ikke. Jeg skal dertil sige, at, for saa vidt man erkjender, at det private Samfund, som her er Tale om, har en Pligt over for Trængende, synes jeg ogsaa, man maa erkjende, at det vil være ønskeligt og nyttigt for Formaalet, om man kan blive enig; thi det er jo vel bekendt, at Enighed gjør stærk. Det kan heller ikke negtes, at, naar den Enkelte giver Noget bort efter Diebliftets Indflydelse, efter en tilfældig Henvendelse, saa kommer han til, jeg vil ikke sige at give efter Løne, men til mange Gange at gaa ganske i Blinde, og han er mange Gange ikke i Stand til nogenlunde at sikke sig, at hvad der gives, ogsaa er betimeligt. Naar det erkjendes, som det meget stærkt blev udtalt her forleden, jeg tror af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds Winther), at, naar man giver til rette Lid, paa rette Sted og paa rette Maade, har Gaven den dobbelte Betydning, saa tror jeg ogsaa, man maa erkjende, at, naar en frivillig valgt Bestyrelse, Folk, som selv paatage sig et bestemt Overblik, og som have Hjerte til at op-

fyldte en Pligt i den Retning, naar de paatage sig at udbede Hjælpen, saa vil man komme til et bedre Resultat, end naar de enkelte handle paa egne Vegne. Den Enkelte er paa ingen Maade udelukket fra at gjøre, hvad han anser for sin personlige Pligt; men Spørgsmaalet er, om ikke private Mænd ville erkjende, at de, ved at slutte sig sammen og lade en Del af det, de ønske at bortgive, gaa ind i saadanne Kasser, kunne udrette Noget, som ikke kunde udrettes af dem, naar hver handler for sig. Der var et æret Medlem, det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgfreds (N. Jensen), som stærkt anbefalede det foregaaende Lovforslag og meget stærkt hævdede, at Samfundet nu ikke sølte og tænkte saaledes som for 20 Aar siden, og derfor maatte det være istand til at bære det Lovforslag frem, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen) m. Fl. havde forelagt. Jeg tror nok at kunne sige, at dette ganske kan anvendes paa denne Sag. Naar man har sagt, at Loven om de Fattiges Kasse ikke er kommen til den Virkning, som den burde, saa tør man vist ogsaa nok sige, ja, fordi det ikke lykkedes paa det Tidspunkt, at faae den frem til, hvad den burde blevet, tildels fordi der maaske fandtes Bestemmelser, som ikke tilstrækkelig kunde henlede Opmarksomheden paa Sagen, er det ikke sagt, at det nuværende Samfund ikke er i Stand til at bære en Ordning i den Retning. Efter Lovforslagets § 3 er der givet en almindelig Opgave for de Fattiges Kasse, og det er den, med de Midler, der staa til dens Raadighed saa vidt muligt at komme værdige Trængende til Hjælp, saa ingen stræbsom Mand eller Kvinde af Mangel paa betimelig Hjælp hjemfalder til det offentlige Fattigvæsen. Ærede Medlemmer ville se, at forøvrigt i Paragrafen er lagt Vægt paa forskjellige Ting, og der er ikke blot Tale om at give Hjælp, men ogsaa om at tilbyde Veiledning og, hvad man kan kalde aandelig Hjælp. Der er Tale om at holde Bedkommende i Virksomhed, og det er jo ofte den bedste Maade at understøtte dem paa. Der er jo Tale om paa enhver mulig og overkommelig Maade at hjælpe de Bedkommende til en betrugget Fremtid i alle Tilfælde, hvor det er ønskeligt, og der kan jo være Tale om at gaa videre i enkelte Retninger; der kan være Tale om at støtte til videregaaende Selvhjælp og om at understøtte Foreninger, og jeg skal navnlig nævne et Slags Foreninger, som den ærede Forslagsstiller for det sidste Lovforslag ikke har tænkt paa, nemlig Forbrugsforeningerne, som ofte ere det første Stadium i Selvhjælp, og ofte er det, som leder ind paa Selvhjælp i andre Former, og som ofte har vist sig at have ikke ringe Betydning. Spørgsmaalet er da, hvad man kan gjøre ad Lovgivningsveien, og jeg skal tillade mig at sige, hvad jeg tror, man kan gjøre. Jeg tror, at man tildels kan anvise den Vej, som det private Samfund bør gaa. Jeg tror ogsaa, at man kan foreskrive visse Be-